

Curling Sporuna Katılan Bireylerin Rekreatif Akış Deneyimlerinin İncelenmesi

“Investigation of Recreational Flow Experiences of Individuals Participating in Curling Sport”

Sevim KÜL AVAN¹ & Kenan ŞEBİN² & Havva ŞEBİN³ & Muhammet Cenk BİRİNCİ⁴

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Tarihçe

Yayın Geliş Tarihi: 5 Aralık 2022

Kabul Tarihi: 28 Aralık 2022

Online Yayın Tarihi: 31 Aralık 2022

DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/anatoliar.31>

Yazarlarla İletişim

1- (Sorumlu Yazar) Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Nevşehir, TÜRKİYE.

sevim.kul@nevsehir.edu.tr

2- <https://orcid.org/0000-0003-3103-381X>

2- Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Erzurum, TÜRKİYE.

kenan.sebin@ataaturk.edu.tr

3- <https://orcid.org/0000-0003-3078-6887>

3- Gençlik ve Spor Bakanlığı Ankara İl Müdürlüğü, Ankara, TÜRKİYE.

sebinhavva@gmail.com

4- <https://orcid.org/0000-0003-4641-6346>

4- Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreatif Akış Bölümü, Erzincan, TÜRKİYE.

cenk.birinci@erzincan.edu.tr

5- <https://orcid.org/0000-0002-0309-8256>

Yazar Katkıları

Tüm yazarlar çalışmanın konseptine ve tasarımına katkıda bulundu.

Finansman

Bu çalışma herhangi bir kurum/kuruluştan maddi destek almadı.

Çıkar Çatışması

Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan ediyorlar.

Şeffaflık

Yazarlar, çalışmada hiçbir hayati özelliğin ihmal edilmediğini, dürüst, doğru ve şeffaf bir anlatım ile raporlaştırdığını ve herhangi bir tutarsızlık olmadığını beyan etmişlerdir.

Etik

Bu çalışmada bilimsel etik kriterlerine uyulmuştur.

Referans Gösterimi

Kul Avan, S., Şebin, K., Şebin, H., & Birinci, M., C. (2022). Investigation of Recreational Flow Experiences of Individuals Participating in Curling Sport, *Anatolia Sport Research*, 3(3): 1-8.

Copyright © 2022 by Anatolia Sport Research

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada, rekreatif faaliyet olarak curling sporu yapan bireylerin demografik özelliklerden cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu ve ekonomik durumlarının akış deneyimine etkisinin saptanması amaçlanmıştır.

Materyal ve Metod: Çalışmada anket tekniği kullanılmıştır. Bu doğrultuda demografik özelliklere yönelik soruların yer aldığı kişisel bilgi formu ve Ayhan, Eskiler ve Soyer (2020) tarafından geliştirilen "Rekreatif Akış Deneyimi Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma kapsamında rekreatif anlamda curling sporu yapan bireylerden 126 kişiye ölçek uygulanmıştır. Toplanan verilerin analizinde SPSS25 istatistiksel paket kullanılmıştır. Demografik özelliklerin etkisini belirlemek için bağımsız t testi uygulanmıştır.

Bulgular: Bulgularda kadın katılımcıların akış deneyimi ortalama puan ortalamalarının 6,4889, cinsiyeti erkek olan katılımcıların puan ortalamalarının 5,3040 olduğu, evli katılımcıların akış deneyimi ortalama puan ortalamalarının 6,1414, bekâr olan katılımcıların puan ortalamalarının 5,5256 olduğu, üniversite eğitimi almış katılımcıların akış deneyimi ortalama puan ortalamalarının 6,2986, üniversite eğitimi almamış olan katılımcıların puan ortalamalarının 5,4066 olduğu, ekonomik açıdan kendi algısına göre yüksek olan katılımcıların akış deneyimi ortalama puan ortalamalarının 5,8349, ekonomik açıdan kendi algısına göre düşük olan katılımcıların puan ortalamalarının 4,4971 olduğu görülmüştür.

Sonuç: Sonuç olarak, rekreatif faaliyet olarak curling sporu yapan bireylerin cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu ve ekonomik durumu ile akış deneyimleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Kadın katılımcıların erkeklerle oranla daha yüksek akış durumunda olduğu, evli katılımcıların bekarlara göre daha yüksek seviyede akış durumu gösterdiği, eğitim seviyesi yüksek olan katılımcıların ve gelir seviyesi yüksek olan katılımcıların diğerlerine oranla daha fazla akış deneyimi içerisinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akış Kuramı, Rekreatif Akış, Rekreatif Akış Deneyimi.

ABSTRACT

Aim: In this study, it was aimed to determine the effect of demographic characteristics such as gender, marital status, educational status and economic status on the flow experience of individuals who do curling as a recreational activity.

Material and Method: The questionnaire technique was used in the study. In this direction, a personal information form including questions about demographic characteristics and the "Recreational Flow Experience Scale" developed by Ayhan, Eskiler, and Soyer (2020) were used. Within the scope of the research, the scale was applied to 126 individuals who do curling recreationally. SPSS25 statistical package was used in the analysis of the collected data. Independent t-test was used to determine the effect of demographic characteristics.

Results: According to the findings, the mean flow experience mean score of the female participants was 6.4889, the mean score of the male participants was 5.3040, the mean flow experience mean score of the married participants was 6.1414, the mean score of the single participants was 5.5256, the flow experience of the participants with university education The average score average of the participants who did not have a university education was 6.2986, the average score of the participants who did not have a university education was 5.4066, the average point average of the flow experience of the participants who were higher in terms of their own perception of the economy was 5.8349, and the average score of the participants who had a low economic point of view was 4.4971 seen.

Conclusions: As a result, a significant difference was found between gender, marital status, education and economic status, and flow experiences of individuals who do curling as a recreational activity. It was concluded that female participants were in a higher flow state than men, married participants showed a higher level of flow than singles, participants with a high level of education and participants with a high income level had more flow experience than others.

Keywords: Flow Theory, Recreation, Recreational Flow Experience.

GİRİŞ

Bireyler günlük yaşamın monotonluğundan kurtulup, işten arta kalan zamanlarını en iyi şekilde geçirmek amacıyla farklı rekreasyonel faaliyetlere katılırlar. Bireyler bazı psikolojik ve fiziksel gayelerini gerçekleştirmek amacıyla rekreasyon faaliyetlerini gerçekleştirmektedir. Kişilerin amaç, tutum, beklenti ve kişisel özelliklerine göre rekreasyon faaliyet tercihleri çeşitlilik göstermektedir. Rekreasyonel faaliyetlere katılmadan kazanılan deneyim, bireyler üzerinde olumlu ya da olumsuz etki bırakması açısından önemli görülmektedir.

Rekreasyon deneyimi üzerine çalışan araştırmacılar, sosyal psikoloji kuramlarından algılanan özgürlük, optimal uyarılma, içsel motivasyon ve akış gibi terimler kullanılarak rekreasyon deneyiminin açıklanmaya çalışıldığını ifade etmişlerdir (Patterson ve Pegg, 2010). Özellikle Akış Kuramı rekreasyon deneyimini anlamak için kullanılan olgulardan biri olarak değerlendirilmektedir. Akış deneyimi, bireylerin deneyimlediği faaliyetle bütünleşmeleri, yaşadıkları deneyimden zevk almaları ve deneyimin gerçekleştirilmesi esnasında yaratıcılıklarını hissetmeleri şeklinde ifade edilebilmektedir (Chen, 2006). İnsanların neden rekreasyonel faaliyetlerine katıldıklarını anlamaya dayalı geliştirilen bu model, bireyin içsel olarak deneyimlediği haz durumunu açıklamaktadır. Faaliyetlere katılmada bireyin yetenek ve becerileri doğrultusunda katılım sıklığı artmakta ya da azalmaktadır. Bununla birlikte faaliyetlerin zorluk derecesi kişideki katılma heyecanını azaltabilmektedir (Massimini ve Carli 1988).

Vespestad ve Frank(2011:572) Csikszentmihalyi'nin akış deneyimi için, bireylerin herhangi bir aktiviteye katılım öncesinde belli bir seviyede eğitim alındığında, yaş, cinsiyet, kültürel yaşanmışlık ve sosyal durum farklılıklarının önemsiz olduğunu ifade ettiğini aktarmıştır. Buradan yola çıkarak çalışmada cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum ve ekonomik durum faktörleri ele alınarak, bu faktörlerin curling sporu bireylerin rekreasyonel akış deneyimlerinde üzerinde anlamlı bir farklılığın olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır.

Literatür incelendiğinde (Marsh ve Smethurst,2001; Mills ve Butler,2005; Wöran ve Arnberger, 2012; Jackson, Thomas, Arslan Ayazlar, 2015; Cheng ve Lu, 2015; Kaya, Metin ve Akoğlu Kozak, 2015; Cheng, Hung ve Chen, 2016; Çeşmecı ve Koçak, 2020) çeşitli rekreasyonel spor faaliyetlere katılan bireylerin akış deneyim durumlarının incelendiği görülmüştür. Fakat curling sporu yapan bireylerin akış durumlarının incelendiği çalışmaya rastlanılmamıştır. Çalışmanın bu açıdan literatüre katkı sağlayacağı düşünülmekte ve çalışma önemli görülmektedir.

Akış Teorisi

Akış (flow) teorisi Mihaly Csikszentmihalyi' nin 1975 yılında geliştirdiği bir kuramdır. Csikszentmihalyi farklı meslekteki bireyler ile görüşüp onlarla mülakat yapmıştır. Çalışma sonucunda farklı meslek ve yaş gruplarından, farklı kültürel özelliğe sahip bireylerin deneyimledikleri durumları aynı şekilde belirttiğini algılamıştır (Karaca, 2018). Csikszentmihalyi rekreasyon faaliyetlerine katılımları durumunda kişilerin içsel motivasyon faktörlerini belirlemek amacıyla, onların hislerini ve deneyimlerini paylaştığı nitel bir çalışma hazırlamıştır. Bu çalışmadan bireylerin deneyimlerinin kişiden kişiye göre değişiklik gösterdiği ve faaliyetlere katılan kişilerin daha önce yaşadıkları durumdan daha farklı durum yaşadıklarını ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumdan dolayı kişilerin bu öznel deneyim durumlarının günlük hayat dışında yaşanan derin akış deneyimi olduğunu ve akışta olan bireylerin bu durumlarını sürdürmek için daha fazla ücret ödemeye niyetli oldukları ifade edilmiştir (Csikszentmihalyi, 1990, 4).

Kurama göre, etkinliğin zorluk derecesinin kişinin yetenek ve becerilerinin üstünde olduğu durumlarda öznel yaşamında kaygı oluşturmakta, etkinliğin kolay olması durumunda ise kişide can sıkıntısı oluşturmaktadır. Beceri ve etkinliklerin zorluk derecesinin eşit olması durumunda ise birey duygusal körelme yaşanmaktadır (Moneta ve Csikszentmihalyi, 1999). Akışta olmanın en önemli belirtisi zamanın nasıl geçtiğinin anlaşılabilmesi olarak belirtilebilmektedir. Akışı deneyimleyen birey, tamamen yaptığı aktiviteye odaklanır ve bireyin çevresinde yer alan dış etkenler o kişi için önemini kaybetmektedir. Birey akış için gerekli şartlar sağlandığında yaptığı faaliyete odaklanır ve konsantre olur, deneyimlediği faaliyetin farkına varır, bilinç kaybı durumu söz konusu olur, faaliyet zamanını denetler, zaman algısı değişir ve kendini gerçekleştirme duygusu hissine kapılırlar (Nakamura ve Csikszentmihalyi, 2002). Çünkü bir akış deneyiminde bireylerin kendini tamamen etkinliğe odakladığı ve başka hiçbir şeyin dikkatini dağıtmadığı söylenebilmektedir. Ayrıca akış deneyimi yaşayan bireylerin bu keyifli durumlu sürdürmek için daha fazla ücret vermeye razı oldukları da belirlenmiştir. (Csikszentmihalyi, 1990, 4).

Bireylerin akış deneyimlerini oluşturan temel özellikler bulunmaktadır. Bunlar, yapılan faaliyete tamamıyla odaklanma, faaliyetin birleştirilmesiyle oluşan farkındalık, öz bilinç kaybı, bireyin davranışlarını denetleyebileceği hissi, zamanın dönüşümü duygusu, deneyime katılma hedefi için bir bahane şeklinde belirtilmiştir (Nakamura ve Csikszentmihalyi, 2014:90)

Akış deneyimi, son yıllarda farklı alanlarda kullanılan bir kuram olarak göze çarpmaktadır. Bu konuda yapılan pek çok çalışmada akış deneyiminin ölçülmesine yönelik farklı model ve metodların geliştirildiği görülmektedir. Akış deneyiminin ölçülmesine yönelik yapılan çalışmaların büyük bir bölümünün rekreasyonel faaliyetler olduğu görülmektedir. Yürüyüş yapan bireylerin akış durumlarını belirlemeye yönelik yapılan çalışma (Çeşmeci ve Koçak, 2020) sonucunda yürüyüş güzergahının akışı yaratan en önemli faktör olduğu belirlenmiştir. Arslan Ayazlar (2015)'ın yamaç paraşütü yapan bireyler üzerinde yaptığı çalışma sonucunda, yamaç paraşütü faaliyetine katılma zorluğu ve bireyin beceri dengesinin akış deneyimini yükselttiği belirlenmiştir. Cheng ve Lu (2015)'nin sörf yapan bireylerin akış durumlarını incelediği çalışmada akış durumunun yüksek olduğu belirlenmiştir. Kaya, Metin ve Akoğlu Kozak (2015)'in kapalı alan rekreasyon faaliyetlerine katılan bireylerin akış deneyimlerinin belirlenmesine yönelik yaptığı çalışmada, katılımcıların faaliyete yönelik kazandığı tecrübe, haftalık yapmış oldukları egzersiz sayısı, faaliyete katılım düzeyleri ve faaliyetlerin yapıldığı tesis koşullarının bazı boyutları olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Wöran ve Arnberger (2012)'un dağ yürüyüşçüleri üzerinde yaptıkları çalışma sonucunda katılımcıların akış deneyimlerinin rekreasyon faaliyet uzmanlığına ve rekreasyon faaliyetinin yapıldığı ortama bağlı olduğu belirlenmiştir.

Jackson ve arkadaşlarının (2001) sporcuların akış deneyimlerini incelediği çalışmada, sporcuların becerilerinin farkında olmalarının ve kendilerini yönetebilmelerinin akış deneyimini olumlu şekilde etkilediği sonucuna varılmıştır. Mills ve Butler (2005)'in dağ yürüyüşü yapan bireylerin akış durumunu belirlemek için yapılan çalışmada katılımcıların %62'sinin akış içerisinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Cheng, Hung ve Chen (2016) tarafından milli parkta yürüyüş yapanların akış deneyimlerini inceledikleri çalışma sonucunda kendini yürüyüş faaliyetine yakın hisseden katılımcıların daha yüksek düzeyde akış yaşadığı belirlenmiştir.

MATERYAL VE METOD

Araştırmanın Deseni

Araştırmanın deseni tarama araştırmalarının bir çeşidi olan ilişkisel tarama modelindedir. İlişkisel tarama modeli iki veya daha çok değişken arasındaki ilişkiyi ya da bağlantıyı ortaya çıkarmaktadır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014).

Araştırmanın Grubu

Araştırma evreni, 2022 yılında Türkiye’de rekreasyonel amaçlı curling sporu ile uğraşan bireylerden oluşmaktadır. Örneklemi ise Türkiye’de curling tesisleri olan Erzurum, Ankara, Trabzon, Kocaeli ve Samsun illerinde bu branşa rekreatif amaçlı katılım sağlayan 126 kişiden oluşmaktadır. Branşın yeni olması ve çok fazla tesisin olmaması, örneklem büyüklüğünü sınırlandırmaktadır.

Araştırmanın Hipotezleri

H₁: Rekreasyon amaçlı curling yapan bireylerin akış deneyimlemesi, cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₂: Rekreasyon amaçlı curling yapan bireylerin akış deneyimlemesi, medeni duruma göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₃: Rekreasyon amaçlı curling yapan bireylerin akış deneyimlemesi, eğitim durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₄: Rekreasyon amaçlı curling yapan bireylerin akış deneyimlemesi, ekonomik duruma göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek amacıyla kişisel bilgi formu oluşturulmuştur. Oluşturulan kişisel bilgi formunda cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu ve ekonomik duruma ilişkin sorular bulunmaktadır. Kişisel bilgi formuna ek olarak “Rekreasyonel Akış Deneyimi Ölçeği” kullanılmıştır. Rekreasyonel Akış Deneyimi Ölçeği (RADÖ), Ayhan, Eskiler ve Soyer (2020) tarafından geliştirilmiştir. İlgili ölçek, dokuz maddeden ve tek boyuttan oluşmaktadır. Ölçekte bulunan maddelerin değerlendirilmesinde “7-Kesinlikle Katılıyorum, 6- Katılıyorum, 5-Bazen Katılıyorum, 4-Ne katılıyorum ne Katılmıyorum, 3-Katılıyorum, 2- Bazen Katılmıyorum, 1-Kesinlikle Katılmıyorum” olmak üzere yedili Likert tipi ölçüm kullanılmaktadır. Dokuz maddeli ölçeğe ilişkin test-tekrar test güvenilirliği değerlendirilmiştir ve iki ölçüm arasındaki korelasyonun yüksek düzeyde ($r=.811$) olduğu belirlenmiştir. Son olarak, RADÖ korelasyon değerleri (.475-.760) ve bu ilişkilerin istatistiksel açıdan anlamlı olması ($p<.001$), diğer bir geçerlik göstergesi olarak kabul edildiğinin göstergesidir (Ayhan, Eskiler ve Soyer, 2022). Bu bilgiler ışığında, Rekreasyonel Akış Deneyimi Ölçeği’nin yeterli düzeyde geçerliğe ve güvenilirliğe sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Verilerin Toplanması

Verileri toplama aşamasında, Erzurum, Ankara, Trabzon, Kocaeli ve Samsun illerinde curling hizmeti veren tesislerle veri toplamaya ilişkin gerekli izin yazışmaları yapılmıştır. Katılımcıların izinleri dahilinde veriler online toplanmıştır. Veriler 126 katılımcıdan toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışma verilerini analiz etmek için SPSS 25 istatistiksel analiz programından yararlanılmıştır. Katılımcıların cinsiyet ve medeni durumunun akış deneyimi üzerine etkisini analiz etmek için t testi, eğitim durumu ve ekonomik durumunun akış deneyimi üzerine etkisini analiz etmek için ise Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) testi yapılmıştır.

BULGULAR

Çalışma kapsamında incelenen bireylerin demografik özelliklerine yönelik elde edilen veriler Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların Sosyo-Demografik Özellikleri

Değişken	Grup	f	%
Cinsiyet	Kadın	35	27.8
	Erkek	91	72.2
Medeni Durum	Bekâr	104	82.5
	Evli	22	17.5
Eğitim Durum	Lise	94	74.6
	Üniversite	32	25.4
Ekonomik Durum	Düşük	19	15.1
	Yüksek	107	84.9

Mevcut çalışmada toplam 126 birey katılmıştır. Katılımcıların demografik özelliklerine göre dağılımı Tablo 1'de gösterilmektedir. Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre %27,8'i kadın, %72,2'i ise erkek olduğu tespit edilmiştir. Rekreatif amaçlı curling branşına katılım gösteren bireylerin 82,5'i bekâr, 17,5'i ise evlidir. Katılımcıların eğitim durumu dikkate alındığında 74,6'sının lise, 25,4'ünün ise üniversite eğitimi aldığı görülmektedir. Algılanan gelir düzeyine göre ise 15,1'i düşük, 84,9'u ise yüksek gelir düzeyine sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 2. Cinsiyet-Akış Deneyimi İlişkisi

Cinsiyet	N	Ort.	Ss	SD	t	p
Kadın	35	6.48	.54	124	3.644	.000**
Erkek	91	5.30	1.88			

*p<.005; **p<.001

Tablo 2 incelendiğinde kadın katılımcıların akış deneyimi ortalama puan ortalamalarının (6,48), cinsiyeti erkek olan katılımcıların puan ortalamalarından (5,30) yüksek olduğu görülmektedir. Akış deneyimi cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($t(124) = 3.644; P < 0,001$).

Tablo 3. Medeni Durum-Akış Deneyimi İlişkisi

Medeni durum	N	Ort.	Ss	SD	t	p
Bekâr	104	5.52	1.83	124	-1.540	.016*
Evli	22	6.14	.76			

*p<.005; **p<.001

Tablo 3 incelendiğinde evli katılımcıların akış deneyimi ortalama puan ortalamalarının (6,14), bekâr olan katılımcıların puan ortalamalarından (5,52) yüksek olduğu görülmektedir. Medeni durum değişkeni ile akış deneyimi arasında anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($t(124) = -1.540; P < 0,05$).

Tablo 4. Eğitim Durumu-Akış Deneyimi İlişkisi

Eğitim durumu	N	Ort.	Ss	SD	t	p
Lise	94	5.40	1.88	124	-2.602	.001*
Üniversite	32	6.29	.74			

*p<.005; **p<.001

Tablo 4'e göre üniversite eğitimi almış katılımcıların akış deneyimi ortalama puan ortalamalarının (6,29), üniversite eğitimi almamış olan katılımcıların puan ortalamalarından (5,40) yüksek olduğu görülmektedir. Akış deneyiminin eğitim durumu değişkenine üzerinde anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($t(124) = -2.602; P < 0,05$).

Tablo 5. Ekonomik Durumu-Akış Deneyimi İlişkisi

Ekonomik durum	N	Ort.	Ss	SD	t	p
Düşük	19	4.49	2.78	124	-3.255	.000**
Yüksek	107	5.83	1.36			

*p<.005; **p<.001

Tablo 5 incelendiğinde ekonomik açıdan kendi algısına göre yüksek olan katılımcıların akış deneyimi ortalama puan ortalamalarının (5,83), ekonomik açıdan kendi algısına göre düşük olan katılımcıların puan ortalamalarından (4,49) daha yüksek olduğu görülmektedir. Akış deneyimi ekonomik durum değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($t(124) = -3.255; P < 0,001$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada yaşam döngüsü içerisinde yer alan bireylerin boş zaman etkinliklerinde içerisinde akış deneyimini cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu ve ekonomik durumlarına göre farklılık olup olmadığını ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu kapsamda oluşturulan hipotezler test edilmiştir.

Akış kişilerin duygu düşünce ve hislerini ortaya koymak için farklı ölçüm araçları kullanılmıştır (Jackson ve Marsh 1996; Jacson ve Eklund, 2002; Aşçı, Çağlar, Eklund, Altıntaş ve Jackson, 2007). Fakat bu ölçme araçları farklı ülkelerinde farklı kültürlerde üretildiği için teknik soruların anlaşılmasında, teknik dil kullanılmasından dolayı ifadeler yeterli olmadığı düşüncesine sebep olmaktadır. Bu yüzden bu çalışmada kullanılan “Rekreasyonel Akış Deneyimi Ölçeği” alandaki açığı kapatması, yeni bakış açıları getirmesi ve literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Rekreasyonel akış deneyimi, kapalı alanlarda (Kaya, Metin, & Kozak, 2015), dijital oyun kullanıcıları (Gön, 2020), açık alan faaliyetlerinde (Eigenschenk, vd., 2019), racketlon sporcularının (Korer ve Alpulu, 2020) üzerine yapılan çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Ancak rekreatif amaçlı curling faaliyetine katılım gösteren bireyler üzerine çalışmaya rastlanmamış olması bu çalışmanın önemini göstermektedir.

Araştırmanın bulguları incelendiğinde akış deneyiminin, cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu sonuç kapalı alan rekreasyon tesislerinde kullanıcıların akış deneyimi üzerine yapılan (Kaya, Metin ve Kozak, 2015) ve cinsiyet ve spor alanında yapılan (Yüksel, 2014) çalışmalarla desteklenmektedir. Medeni durum değişkeninde incelendiğinde anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu sonuç yabancı uyruklu bireylerin serbest zaman durumlarının akış deneyimi üzerine yapılan çalışmada desteklenmektedir (Yapıcı ve ark., 2022).

Akış deneyimi üzerine yapılan çalışmalar eğitim değişkeni bağlamında değerlendirildiğinde eğitim seviyesinin farklılık göstermediği (Gön, 2020), tespit edilmesine rağmen bu çalışmada bu durumun aksi görülmektedir. Eğitim değişkeni, rekreasyonel amaçlı curling yapan bireylerde anlamlı bir farklılık ortaya koyduğu görülmektedir. Bunun sebebi eğitim seviyesi yüksek olan bireyler curling

aktivitesine katılımda daha bilinçli gelmeleri olabilir. Bilinçli düzeyi yüksek olan bireyler akışa deneyimi esnasında daha fazla yer alabilmektedir.

Racketlon sporcularının akış kuramı üzerine yapılan çalışmada gelir düzeylerine göre farklılık olmadığı tespit edilmesine (Korer ve Alpulu, 2020) rağmen yapılan bu çalışmada bu durum tam tersi görülmektedir. Ekonomik durumu değişkeninde incelendiğinde anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Curling aktivitesi katılım gösteren bireyleri gelir düzeyleri arttıkça aktiviteye esnasında daha fazla akış içerisinde yer bulmaktadırlar.

Katılımcıların akış içerisinde olup olmadıklarını belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada rekreasyonel amaçlı curling aktivitesine katılım gösteren bireylerin cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, ekonomik durumu değişkenleri incelenmiştir. Bu inceleme de rekreatif amaçlı aktiviteye katılan bireylerin akış içerisinde olduğu tespit edilmiştir. Gelecek çalışmalarda daha fazla katılımcıya ulaşarak sporun farklı branşları üzerine çalışmalar yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Arslan Ayazlar, R. (2015). Akış deneyiminin yamaç paraşütü deneyim doyumunu ve yaşam doyumuna etkileri. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Aydın.
- Aşçı, F. H., Çağlar, E., Eklund, R. C., Altıntaş, A., & Jackson, S. (2007). Durumluk ve sürekli optimal performans duygu durum-2 ölçekleri' nin uyarılma çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 18(4), 182-196.
- Ayhan, C., Eskiler, E., & Soyer, F. (2020). Measuring flow experience in recreational participants: Scale development and validation: Rekreasyonel katılımcılarda akış deneyiminin ölçülmesi: Ölçek geliştirme ve doğrulama. *Journal of Human Sciences*, 17(4), 1297-1311.
- Baloglu, S., & Usakli, A. (2017). *Summarizing data*. In Sirakaya, E., Uysal, M., Hammit, W. E. & Vaske, J. J. (Eds.), *Research Methods for Leisure, Recreation and Tourism* (2nd Edition). UK: CABI Publishing.
- Büyükoztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pagem Akademi.
- Chen, H. (2006). Flow on the net—detecting web users positive affects and their flow states. *Computers in Human Behavior*, 22(2), 221-233.
- Cheng, T. M., & Lu, C. C. (2015). The causal relationships among recreational involvement, flow experience, and well-being for surfing activities. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 20(sup1), 1486-1504.
- Cheng, T. M., Hung, S. H., & Chen, M. T. (2016). The influence of leisure involvement on flow experience during hiking activity: Using psychological commitment as a mediate variable. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 21(1), 1-19.
- Csikszentmihalyi, M. (1975). *Beyond boredom and anxiety*. San Francisco: JoseyBass.
- Csikszentmihalyi, M. (1990). *Flow: The psychology of optimal experience* (1st ed.). New York: Harper & Row.
- Çeşmeci, N., & Koçak, G. N. (2020). Akış Durumu, algılanan değer ve destinasyon sadakatini arasındaki ilişkilerin incelenmesi: Yürüyüş deneyimi örneği. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3, 381-401.
- Eigenschenk, B., Thomann, A., McClure, M., Davies, L., Gregory, M., Dettweiler, U., & Inglés, E. (2019). Benefits of outdoor sports for society a systematic literature review and reflections on evidence. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(6), 937.
- Gön, İ. (2020). *Akış kuramının dijital oyun kullanıcılarının satın alma davranışı üzerine etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Galatasaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Jackson, S. A. & Eklund, R. C. (2002). Assessing flow in physical activity: The flow state scale-2 and dispositional flow scale-2. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 24(2), 133-150.
- Jackson, S. A., & Marsh, H. W. (1996). Development and validation of a scale to measure optimal experience: The flow state scale. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 18, 17-35.
- Jackson, S. A., Thomas, P. R., Marsh, H. W., & Smethurst, C. J. (2001). Relationships between flow, self-concept, psychological skills and performance. *Journal of Applied Sport Psychology*, 13(2), 129-153.

- Karaca, K. Ç. (2018). *Restoran atmosferinin tekrar ziyaret niyetine etkisi: Akış deneyiminin aracılık rolü.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Kaya, B., Metin, T., & Kozak, M. A. (2015). Kapalı rekreasyon tesislerinde kullanıcıların akış deneyimi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 2(2), 6-25.
- Korer, E., & Alpullu, A. (2020). Racketlon sporcularının akış kuramı boyutunda farklılıkların incelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 4(2), 97-105.
- Massimini, F., & Carli, M. (1988). *The systematic assessment of flow in daily experience.* Csikszentmihalyi, M. ve Csikszentmihalyi, I. S. (Eds.), in *Optimal Experience: Psychological Studies of Flow in Consciousness*, ss.288-303. New York: Cambridge University Press.
- Mills, A. S., & Butler, T. S. (2005). *Flow experience among appalachian trail thruhikers.* (In) *Proceedings of the 2005 Northeastern recreation research symposium* (ss. 366–371).
- Moneta, G. B., & Csikszentmihalyi, M. (1999). Models of concentration in natural environments: A comparative approach based on streams of experiential data. *Social Behavior and Personality*, 27(6), 603-637.
- Nakamura, J., & Csikszentmihalyi, M. (2002). *The Concept of flow.* In (C. R. Snyder ve S. J. Lopez (Editörler), *Handbook of Positive Psychology*, ss.89-105, Oxford: Oxford University Press.
- Nakamura, J., & Csikszentmihalyi, M. (2014). *The concept of flow.* In *Flow and the foundations of positive psychology* (pp. 239-263). Springer: Dordrecht.
- Patterson, I., & Pegg, S. (2010). *Marketing the leisure experience to baby boomers and older tourists.* *Marketing of Tourism Experiences.* (Ed: N. Scott, E. Laws ve P. Boksberger), ss. 156-175. New York: Routledge.
- Vespestad, M. K., & Frank, L. (2011). Understanding nature-based tourist experiences: An ontological analysis. *Current Issues in Tourism*, 14(6), 563-580.
- Wöran, B., & Arnberger, A. (2012). Exploring relationships between recreation specialization, restorative environments and mountain hikers' flow experience. *Leisure Sciences*, 34(2),95-114.
- Yapıcı, E. C., Alpullu, A., Mametkulyyev, Y., & Yılgin, A. (2022). Yabancı uyruklu bireylerin serbest zamanlarındaki durumlarının akış kuramı bağlamında incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(1), 1-14.
- Yüksel, M. (2014). Cinsiyet ve spor. *Tarih Okulu Dergisi*, 7(19), 663-684.